

Aloite: Maksuttomat kuukautissuojat ja perustason hygieniatuotteet peruskouluihin pilottihankkeena

Vantaan nuorisovaltuusto esittää, että Vantaan peruskouluihin käynnistetään 12 kuukauden pilotti, jossa neljässä valitussa koulussa tarjotaan maksutta kuukautissuojia sekä perustason hygieniatuotteita oppilaille.

Pilotin toteutuksesta vastaa Kasvatus- ja opetusvirasto yhteistyössä nuorisopalveluiden ja tarvittaessa kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Pilotin onnistumista seurataan seuraavin mittarein:

- jaettujen tuotteiden määrä / oppilas
- oppilaspalaute
- kustannus per oppilas

Pyydämme kustannusarvion kolmen (3) viikon kuluessa sekä raportin 12 kuukauden jälkeen, jotta voidaan tehdä päätös mallin mahdollisesta laajentamisesta koko kaupunkiin.

Perustelut

1. Kuukautisköyhyys on todellinen ongelma myös Suomessa.

- Plan Internationalin (2021) selvityksen mukaan **joka kymmenes nuori Suomessa** on joutunut taloudellisten syiden vuoksi tinkimään kuukautissuojien hankinnasta.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan jopa lyhytaikainen suojiin liittyvä puute voi lisätä häpeän ja ulkopuolisuuden kokemuksia, vaikuttaa mielenterveyteen ja johtaa koulupoissaoloihin.

2. Koulupoissaoloilla on suoria vaikutuksia oppimiseen ja hyvinvointiin.

- Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että maksuttomien kuukautissuojien saatavuus vähentää koulupoissaoloja. Esimerkiksi **Skotlanti**, joka vuonna 2020 sääteli lain maksuttomien kuukautissuojien tarjoamisesta kouluissa ja julkisissa tiloissa, on raportoinut merkittäviä myönteisiä vaikutuksia nuorten koulunkäyntiin ja tasa-arvon toteutumiseen.
- Suomessa esimerkiksi **Helsinki, Jyväskylä ja Turku** ovat jo käynnistäneet kokeiluja, joissa kuukautissuojia on tarjottu maksutta osassa kouluista, ja tulokset ovat olleet positiivisia.

3. Taloudellisesti pieni, vaikutuksiltaan suuri toimi.

- Keskimääräinen kuukautissuojien kustannus oppilasta kohden on arviolta **5–7 € / kuukausi** eli noin **60–80 € vuodessa**.
- Neljän koulun 12 kuukauden pilotin kokonaiskustannukset jäävät kaupungin budjetissa marginaalisiksi, mutta vaikutukset nuorten yhdenvertaisuuteen, koulumenestykseen ja hyvinvointiin voivat olla merkittäviä.
- Pilotin rahoitusta voidaan tarvittaessa täydentää yhteistyössä järjestöjen, kuten Plan Internationalin tai SPR:n, sekä yksityisten sponsoreiden kanssa.

4. Tasa-arvon ja hyvinvoinnin edistäminen.

- Maksuttomat kuukautissuojat vähentävät häpeää ja leimautumista, tukien nuorten hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.
- Hygieniatuotteiden saatavuus tukee myös nuoria, joiden perheillä on taloudellisia vaikeuksia. Tämä tukee kaupungin **hyvinvointi- ja yhdenvertaisuusohjelmien tavoitteita** sekä toteuttaa lasten oikeuksien sopimusta.

Yhteenveto

Nuorisovaltuusto katsoo, että maksuttomien kuukautissuojien ja perustason hygieniatuotteiden tarjoaminen on kustannustehokas keino lisätä nuorten hyvinvointia, ehkäistä koulupoissaoloja ja vahvistaa yhdenvertaisuutta.

Aloitteen toteuttaminen pilottina antaa kaupungille arvokasta tietoa kustannuksista, hyödyistä ja oppilaiden kokemuksista ennen mahdollista laajempaa käyttöönottoa.